

ЩО ТАКЕ АУТИЗМ?

www.cwf.com.ua

Що таке аутизм?

Аутизм – це порушення розвитку, що проявляється протягом перших років життя дитини як наслідок неврологічного розладу та позначається на функціонуванні мозку. Діти, які страждають на аутизм, відрізняються надмірною самоізоляцією, всепоглинаючою пристрастю до одноманітності, нездатністю перейняти загальноприйняті способи поведінки в суспільстві, вступати в контакт або спілкуватися з іншими людьми.

Діти з аутизмом, як правило, добре складені фізично й дуже привабливі. Більшість з них абсолютно нормальні зовні, але їхня поведінка різко відрізняється від поведінки їхніх однолітків.

Аутичні діти можуть годинами сидіти, вдивлятися в простір не звертаючи уваги на оточуючих, займатися повторюваними діями з предметами без видимої мети. Вони схильні часто влаштовувати істерики, які складно зупинити.

Зустрічаються діти з менш яскраво вираженою симптоматикою, які дуже схожі на звичайних дітей, однак здаються трохи дивними. За дивацтвами можуть ховатися порушення розвитку, тому краще якомога раніше проконсультуватися у фахівців.

Лікування

Оскільки аутизм являє собою широкий спектр відхилень поведінки, неможливо рекомендувати один універсальний засіб для всіх дітей, які страждають на аутизм. І хоча вони схожі, але разом з тим кожен із них унікальний.

Люди з аутизмом можуть зробити значний прогрес при правильному навчанні. Чим раніше розпочата корекційна робота з ними, тим більше шансів на успішну адаптацію дитини.

Найбільший прогрес у галузі аутизму відбувається, коли фахівці співпрацюють з батьками, які з впевненістю можуть сказати, що працює, а що ні. Свідчення сотень батьків, які відновили або майже відновили дітей, допомагають спростувати міф, що діти з аутизмом нездатні до навчання.

Ознаки аутизму

Аутизм зазвичай проявляється в перший рік життя. Приблизно в третині випадків цей діагноз ставлять на другому або третьому році життя дитини.

Лікарі рекомендують обов'язково показати їм дитину, якщо вона:

- ▷ Відмовляється від тактильного контакту з батьками, не любить коли до неї доторкаються, гладять по голові.
- ▷ Не хоче дивитися Вам у вічі або робить це дивним способом (дивиться скоса або наче крізь вас)
- ▷ Воліє бути одна, ніж з кимось
- ▷ До кінця 12-го місяця не цікавиться оточуючими предметами та людьми, не вказує на них
- ▷ Не підтримує діалогу, замість відповіді використовує останні почуті слова.

- ▷ У мові використовує ким-небудь сказане або десь почуте (наприклад рекламу), багаторазово цитує уривки з книг, фільмів
- ▷ Не концентрує уваги на предметах та іграшках або, навпаки, приділяє їм надмірну увагу (крутить колесо машинки, розглядає дрібні деталі, довго переливає воду або сипле пісок, не реагуючи на те, що відбувається)
- ▷ Байдужа (холодна) або надмірно прив'язана до мами
- ▷ Повторює одні й ті ж рухи тіла (плескання в долоні, кружляння, підстрибування, махання руками, мружить очі)
- ▷ Не наслідує дії батьків та ігри інших дітей
- ▷ Боїться різких звуків, закриває при цьому вуха
- ▷ Не здатна адаптуватися до нового оточення або наполегливо вимагає виконувати найдрібніші деталі розпорядку дня, її складно відвернути від одноманітних, повторюваних дій
- ▷ Характерні незвичайні способи гри з іграшками чи іншими предметами (наприклад, повторюване викладення їх у ряди)

Крім цього є також зовнішні ознаки аутичної дитини (стосується малюків до 1,5 років). Батькам слід звернути увагу на такі особливості у малюків до 1,5 років:

- 1.** Дитина вигинає спинку, відсторонюється, коли її тримають, і розслабляється, обм'якає коли її піднімають.
- 2.** Деякі діти можуть почати розгойдуватися, битися головою.
- 3.** Малюк ні про що не просить або, навпаки, весь час кричить.
- 4.** Малюк рідко дивиться навколо та не реагує на дії інших людей, на те, що відбувається біля нього.
- 5.** Рідше, ніж звичайні діти, посміхається та рідко або взагалі не відгукується на своє ім'я.
- 6.** Ходить навшпиньки.
- 7.** Проблеми з жестами: не намагається порозумітися за допомогою жестів, немає вказівного жесту, використовує незвичайні жести.
- 8.** Зовсім не може чекати.
- 9.** Реагує тільки наголос мами чи тата, ігноруючи звернення інших людей.

Якщо ви запідозрили аутизм у малюка, Вам потрібно звернутися до наступних фахівців у такій послідовності:

1. Педіатр / сімейний лікар
2. Дитячий невролог
3. Психолог, логопед (мовний терапевт)
4. Психіатр **(ставить діагноз)**
5. Корекційна робота з дитиною: батьки, медики, педагоги.

Рекомендовані корекційні педагоги:

- ▷ Психолог
- ▷ Дефектолог
- ▷ Логопед або мовний терапевт
- ▷ Соціальний педагог
- ▷ Ігротерапевт
- ▷ Арт-терапевт
- ▷ Музичний терапевт, логоритміст
- ▷ Лікар ЛФК, масажист

Як «достукатися» до малюка-аутиста

Головне – не ставати аутичною родиною

Діагноз «аутизм» - величезний удар для батьків. Але потрібно знати, що є велика ймовірність повної адаптації малюка до соціуму (якщо у дитини збережений інтелект). Більшість дітей, батьки яких з раннього віку займалися їхньою психологічною та педагогічною корекцією, контролювали й усували поведінкові проблеми, живуть повноцінним життям. Але, щоб досягти таких успіхів, з кожною дитиною повинні займатися корекційні педагоги, а батьки в свою чергу повинні докласти максимум зусиль вдома. Головне – не замикатися навколо своєї дитини, не уникати друзів, подорожей з дитиною, - не ставати аутичною сім'єю. Дитину потрібно активно вводити в соціум.

Будьте послідовні

Якщо педагог встановлює для дитини певні правила, чітко дотримуйтесь їх і вдома. Наприклад, щоб зупинити дитину, скажіть «стоп» або «припини» чи візьміть за руку.

Вчіть наслідувати

Оскільки у дітей з аутизмом порушена сфера наслідування, їм складно брати участь у колективних іграх, разом з іншими грати в ляльки, машинки, копати в пісочниці, іноді навіть просто знаходитися на майданчику з дітьми. Але гуляти окремо від інших дітей – помилка. Потрібно повільно, але впевнено вчити дитину наслідувати й робити щось разом з усіма.

Займайтесь спортом

Лікувальна фізкультура сприяє розвитку мозку й координації рухів. Удома Ви можете практикувати з малюком різні стрибки: на одній ніжці, зістрибнути з бровки, скакалку. Також можна лазити по драбинках, присідати, кружляти. Це не тільки зміцнює здоров'я, але й дає розуміння понять «право-ліво», «верх-низ».

Навчіться відмовляти

Привчайте дитину до слів «ні», «не можна». Інакше вона не зрозуміє, що деякі вчинки заподіють біль – буде штовхати дітей на майданчику, бити маму й т.д. Визначте рамки поведінки, тоді навички дитини будуть формуватися поступово й правильно.

Виконуйте ритуали

Наприклад, привчаючи дитину до горщика, потрібно висаджувати її завжди в один и той же час (наприклад обов'язково перед сном або прогулянкою, через 10-15 хвилин після їжі або пиття), разом з нею виливати вміст в унітаз, мити руки, витирати виключно її рушником. Проробляйте все це багато разів, супроводжуючи кожен дію коментарями, щоб дитина зрозуміла правила і щоб гра перетворилась на ритуал.

Не балуйте малюка!

Діти з аутизмом чудові маніпулятори, а всюдозволеність заважає їм розвиватися. Тому намагайтесь не виконувати всю роботу за них.

Частіше хваліть

Не вимагайте від дитини всього й відразу. Розбивайте будь-який навик на складові та хваліть малюка за щонайменші досягнення. Пам'ятайте, що це в першу чергу дитина, Ваша дитина.

В Україні *абілітація дітей з аутизмом практикується в трьох напрямках:

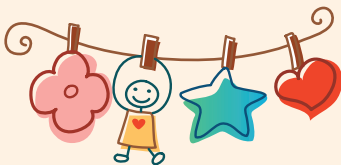
▷ Домашнє навчання, коли фахівці у форматі «репетиторства» приходять додому й працюють з дитиною, проте тоді у малюка погано формуються навички спілкування з однолітками, що є проблемою для дітей з аутизмом.

▷ Навчання в корекційних центрах, коли батьки щодня або декілька разів на тиждень відвозять дитину до різних спеціалістів на погодинні заняття. На сьогодні це найпоширеніша форма допомоги, недоліком якої є не тільки відсутність спілкування з однолітками в достатньому обсязі, а й недостатній для корекційного ефекту обсяг самих занять.

▷ Навчання в спеціалізованих садах формату «повного дня», без батьків; тут дитина в рамках одного закладу протягом дня отримує всі необхідні корекційно-абілітаційні послуги, в такому випадку адаптація та навчання найбільш успішні. Таку форму в Україні надає поки єдина Київська школа-садок «Дитина з майбутнім».

На жаль, у світі поки невідомі методи, здатні повністю вилікувати від аутизму.

*Абілітація – система лікувально-педагогічних і соціальних заходів по відношенню до інвалідів з дитинства, спрямована на адаптацію до життя.

Корисні посилання:

www.cwf.com.ua

www.childfuture.kiev.ua

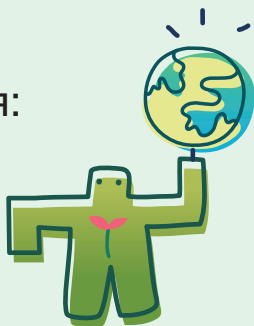
www.med.dobrobut.com

www.autism.com.ua

www.invak.info

www.autism.ru/library.asp?sort=3 (бібліотека)

www.aspergers.ru

www.cwf.com.ua

ПОДАРУЙ ДИТИНІ МАЙБУТНЄ!

Лариса Рибченко, директор Фонду допомоги дітям з синдромом аутизму "Дитина з майбутнім" 050 449 49 59

Наталія Стручек, директор учбово-реабілітаційного садка "Дитина з майбутнім", м.Київ 050 352-90-97

Свєнєія Панічевська, Голова Асоціації батьків дітей з аутизмом, 067-402-04-73, nashideti.ua@gmail.com

www.cwf.com.ua